

Vyžijú naši dôchodcovia v roku 2050 zo 167 EUR mesačne? Potrebujeme Fond obnovy európskej populácie.

Bratislava 25. 6. 2021

Slovensko príde do roku 2050 o viac ako 300 tisíc obyvateľov a štruktúra obyvateľstva radikálne „ostarne“. Na 1 dôchodcu tak bude o 30 rokov pripadať namiesto súčasných 3 ekonomicky aktívnych osôb len 1,5 osoby.

Výdavky na starobné dôchodky budú každoročne stúpať. V roku 2050 budú predstavovať ročné výdavky dôchodkového systému 147 % úrovne roka 2020 v čistej súčasnej hodnote. Tento nárast je možné vykryť buď zvýšením odvodov na starobné poistenie na úroveň dvojnásobku súčasných odvodov, alebo priemerný starobný dôchodok klesne v súčasných cenách o 65 % (167 eur).

Negatívna demografia sa dotkne tiež systému poskytovania zdravotnej starostlivosti. Buď si zachováme zdravotnú starostlivosť plne hradenú z verejného zdravotného poistenia a zdravotné odvody stúpnu, v roku 2050 na 150 % čistej súčasnej hodnoty, alebo prejdeme na radikálne okliešťovanie zdravotnej starostlivosti hradenej z verejných zdrojov.

Podľa inštitútu stredoeurópskych štúdií IstroAnalytica je kľúčovým strategickým riešením zvýšenie úhrnnej plodnosti na minimálne 2 živonarodené deti pripadajúce na jednu rodinu počas jej celého reprodukčného obdobia zavedením 7 kľúčových opatrení:

- 1. Zmeniť politicko-spoločenské vnímanie obdobia výchovy dieťaťa od jeho narodenia do 3 rokov,** počas ktorého sa rodič, prevažne matka, naplno venuje starostlivosti o dieťa z „dovolenky“ na „rodinnú prácu“.
- 2. Zaviesť základný príjem za „rodinnú prácu“ pre osobu starajúcu sa o dieťa od 31. týždňa do 3 rokov.** Tento základný príjem by modelovo v roku 2022 predstavoval 800 eur v čistom, ku ktorému by štát adresne doplácaval do fondov sociálneho a zdravotného poistenia ďalších 390 eur. Zároveň by bol tento základný príjem každý rok valorizovaný na základe rastu priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

Odvody vo výške 390 eur zo strany štátu sú dôležité. Dnes je totiž rodič, ktorý je na materskej a rodičovskej dovolenke, poistencom štátu. Štát za neho platí odvody na starobné poistenie, na invalidné poistenie a odvody do rezervného fondu solidarity, avšak z nízkeho vymeriavacieho základu. Minimálne 75 % rodičov, ktorí poberajú materské alebo rodičovský príspevok, je tak ukrátených na budúcom starobnom dôchodku, nakoľko odvody sú platené z nižšieho vymeriavacieho základu v porovnaní s ich príjmom z ekonomickej činnosti.

- 3. Zvýšiť vymeriavací základ, z ktorého štát platí poistné na dôchodkové poistenie, pre osobu, ktorá sa riadne stará o dieťa v období, v ktorom sa jej poskytuje materská, a pre osobu starajúcu sa o dieťa do veku šesť rokov alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom na úroveň základného príjmu.**
- 4. Zachovať rodičovský príspevok v súčasnej výške 378,10 eur mesačne s valorizáciou na úrovni medziročnej zmeny priemernej mzdy v národnom hospodárstve pre osobu starajúcu sa o dieťa od 31. týždňa do 3 rokov, pokiaľ sa rozhodne pracovať na kratší alebo flexibilný pracovný úväzok** definovaný platným Zákonníkom práce.

5. **Zvýšiť nezdaniteľnú časť základu dane z príjmov fyzických osôb pre osobu starajúcu sa o dieťa od 3 rokov do skončenia sústavnej prípravy na povolanie minimálne na 583 eur mesačne na osobu** v prípade starostlivosti o 1 dieťa (752 eur/mesiac v prípade starostlivosti o 2 deti, resp. 1018 eur/mesiac v prípade starostlivosti o 3 a viac detí).
6. **Efektívne motivovať zamestnávateľov vytvárať pracovné miesta s kratšími alebo flexibilnými pracovnými úväzkami pre osoby starajúce sa o dieťa od 31. týždňa do 3 rokov, predovšetkým formou 100 %-nej úhrady odvodov zamestnávateľa z vymeriavacieho základu na úrovni základného príjmu.**
7. **Zvyšovať kapacitu predškolských zariadení formou rekonštrukcie existujúcich a výstavby nových predškolských zariadení využitím európskych programov v priemere o 37 miest ročne na okres.**

„Prijatím vyššie uvedených opatrení zastavíme starnutie populácie. Dosiahneme, že do roku 2024 budeme mať o 18 tisíc detí do 3 rokov viac ako v súčasnosti. A do roku 2060 zvýšime počet detí vo veku do 3 rokov (vrátane) o 86,5 tisíc oproti súčasnosti“, dodáva Peter Helexa, výkonný riaditeľ IstroAnalytica.

Napriek tomu, že navrhovanými opatreniami **zvýšime hrubý dlh verejnej správy do roku 2046 o 21,5 mld. eur v čistej súčasnej hodnote**, sa táto, pre Slovensko strategická, investícia oplatí. **Ekonomické efekty v podobe „nedoplácania na opatrenia rodinnej politiky“ môžeme očakávať od roku 2046, t. j. 25 rokov od začiatku implementácie opatrení rodinnej politiky. Rozpočtovú neutralitu, teda úplné splatenie nákladov na opatrenia, dosiahneme v roku 2084.** Vzhľadom na dôležitosť témy na úrovni prakticky celej EÚ, je nevyhnutné tému financovania opatrení na zvýšenie pôrodnosti adresovať aj na európskej úrovni, napríklad prostredníctvom vzniku **Fondu obnovy európskej populácie**.

Podrobnosti o komplexnom návrhu novej rodinnej politiky z dielne IstroAnalytica nájdete v priloženej prezentácii.

Kontakt pre médiá:

Peter Helexa,
výkonný riaditeľ IstroAnalytica
email: peter.helexa@istroanalytica.org
mobil: +421 950 040 444

„Dáta v centre riešenia verejných politík“

Inštitút stredoeurópskych štúdií IstroAnalytica je nezávislou mimovládnu organizáciou (občianskym združením), ktorej cieľom je zvyšovať kvalitu verejných politík, verejnej diskusie a v neposlednom rade aj kvalitu politických rozhodnutí na základe používania overených údajov, dát a faktov, ako aj zvyšovať životnú úroveň a zlepšovať kvalitu života obyvateľov SR zefektívňovaním verejných politík na všetkých úrovniach.

Inštitút IstroAnalytica bol založený v júni 2020 a jeho hlavný tím tvoria skúsení, angažovaní a dynamickí odborníci, ktorí spájajú svoje viac ako 20 ročné pracovné skúsenosti v rôznych odvetviach súkromného a verejného sektora s preukázateľnými schopnosťami v oblasti manažmentu, analýzy a nastavovania verejných politík, strategického poradenstva, komunikácie a vzťahov so štátnymi orgánmi.

www.istroanalytica.org